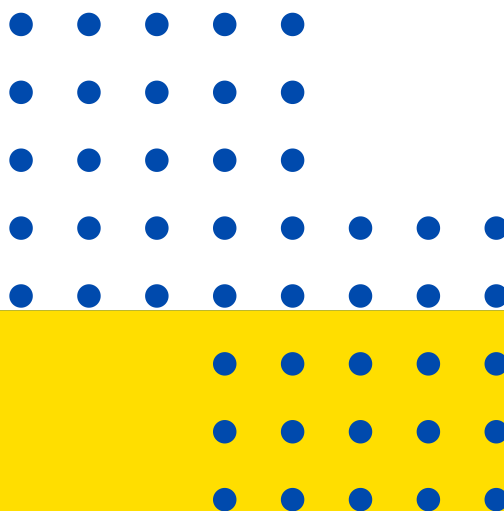

СОЦІАЛЬНО-ОСВІТНІ ДОМІНАНТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ ТА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

матеріали
V Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції

**Бердянський державний педагогічний університет
Факультет дошкільної, спеціальної та соціальної освіти
Кафедра соціальної роботи та інклюзивної освіти
Харківський національний педагогічний університет ім. Г. С. Сковороди
Київський університет ім. Б. Грінченка
Хмельницький національний університет**

СОЦІАЛЬНО-ОСВІТНІ ДОМІНАНТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ ТА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

SOCIAL-EDUCATIONAL DOMINANTS OF SPECIALIST'S PROFESSIONAL PREPARATION OF SOCIAL SPHERE AND INCLUSIVE EDUCATION

**Збірник матеріалів
V Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції**

25-26 жовтня 2023 року

**м. Запоріжжя (університет тимчасово переміщений)
2023**

**УДК 378.091.12:364-43]:37.043.2-056.2/.3
С 69**

*Рекомендовано ухвалою вченої ради
Факультету дошкільної, спеціальної та соціальної освіти
Бердянського державного педагогічного університету
(протокол № 3 від 27.10.2023 р.)*

Соціально-освітні домінанти професійної підготовки фахівців соціальної сфери та інклюзивної освіти: матеріали V Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції: збірник наукових праць; укладач Петровська К. В. 2023. 361 с.

До збірника увійшли матеріали Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції «Соціально-освітні домінанти професійної підготовки фахівців соціальної сфери та інклюзивної освіти», які виявляють та обґрунтовують тенденції підвищення ефективності підготовки фахівців соціальної сфери та інклюзивної освіти. Матеріали збірника будуть корисними для дослідників, науковців, аспірантів, пошукачів, викладачів, здобувачів.

The collection consists of materials of Ukrainian scientific-practical Internet-conference «Social-educational dominants of specialist's professional preparation of social sphere and inclusive education» which defining and explaining trends of increasing of effective specialist's professional preparation of social sphere and inclusive education. The materials of the collection will be useful for researchers, scientists, graduate students, prospectors, lecturers, students.

Автори несуть персональну відповідальність за достовірність наданих матеріалів та правильність цитування.

**УДК 378.091.12:364-43]:37.043.2-056.2/.3
С 69**

Кафедра соціальної роботи
та інклюзивної освіти,
ФДССО, БДПУ, 2023

ЗМІСТ

ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

Ігор Григор'єв, Вікторія Григор'єва. Проблема навчання іноземної мови молодших школярів із порушеннями зору	9
Яна Загутіна-Візер. Складові ефективної міждисциплінарної взаємодії спеціаліста в інклюзивному закладі освіти	15
Тетяна Зінченко. Соціалізація дітей з особливими освітніми потребами у закладах позашкільної освіти	20
Світлана Калініна, Ганна Сизко. Стресостійкість фахівців спеціальної освіти як компонента успішної роботи з дитиною з особливими освітніми потребами	26
Віолета Кара, Ганна Сизко. Психологічне консультування з проблем подолання агресивності у дітей з розладами аутичного спектру	33
Ольга Ковальова, Юлія Зінченко. Система інклюзивної освіти як сфера державного регулювання: теоретичні підходи	38
Надія Кругліна, Ганна Сизко. Ігротерапія у подоланні емоційних труднощів у дітей молодшого шкільного віку із затримкою психічного розвитку	46
Ольга Маслянка, Вікторія Григор'єва. Використання музичного мистецтва у навчанні молодших школярів із затримкою психічного розвитку	52
Владислава Мельник, Ганна Сизко. Психокорекція емоційної сфери дітей з мовленнєвими порушеннями засобами казкотерапії	57
Юлія Онуферко, Зоряна Удич. Дослідження організаційної культури інклюзивних закладів загальної середньої освіти	62

Ніна Останіна. <i>Інклюзивне освітнє середовище закладу позашкільної освіти</i>	69
Поліна Очеретенко, Вікторія Григор'єва. <i>Роль музично-комп'ютерних технологій у процесі музичного навчання осіб із порушеннями зору</i>	75

ТЕОРЕТИКО-ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

Наталя Григор'єва. <i>Включення особливої дитини в монтессорі-групу</i>	80
Тетяна Єськова. <i>Використання нетрадиційних технік ліплення для розвитку самостійності дітей старшого дошкільного віку в інклюзивній групі</i>	86
Наталя Малярчук. <i>Інклюзивне навчання дітей-ромів: європейський досвід</i>	92
Анастасія Попова, Євгенія Линдіна. <i>Нормативно-правове регулювання інклюзивної освіти в Україні: періодизація та особливості</i>	100
Людмила Романовська. <i>Комунікація в інклюзії: проблеми та шляхи вирішення</i>	109
Інна Самойленко. <i>Професійна підготовка фахівців спеціальної та інклюзивної освіти в умовах цифровізації</i>	114
Олена Старинська. <i>Розвиток соціального інтелекту здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами як важливе завдання інклюзивної освіти в Україні</i>	120

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ У СИСТЕМІ ПОРІВНЯЛЬНО- ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Мар'яна Бузюк, Жанна Петрочко. <i>Оцінювання діяльності соціального педагога в закладі дошкільної освіти</i>	125
Світлана Романенко. <i>Соціологічні дослідження в практиці соціального педагога та соціальній роботі</i>	131

ОСВІТА ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ У ПРОФЕСІЙНОМУ РОЗВИТКУ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ І СФЕРИ ОСВІТИ

Наталя Захарова. <i>Менторство як інструмент розвитку кадрового потенціалу</i>	136
Любов Межуєва, Анастасія Попова. <i>Соціально-педагогічні умови формування готовності до волонтерської діяльності здобувачів закладів професійно-технічної освіти</i>	140
Люмила Мищак. <i>Інтеграція студентської молоді як соціально-педагогічна проблема</i>	147
Анастасія Сердюченко, Катерина Петровська. <i>Потенціал неформальної освіти в контексті формування професіоналізму майбутніх фахівців із соціальної роботи</i>	152
Дар'я Супрун. <i>Проектний соціальний менеджмент в якості компоненту забезпечення безперервної освіти</i>	159

ФОРМУВАННЯ ОСНОВ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Алла Подаваленко, Людмила Зеленська, Наталія Білера. <i>Досвід підготовки майбутнього лікаря-епідеміолога на циклах спеціалізації</i>	166
Євгеній Порядін, Ренате Вайнола. <i>Емоційний інтелект як механізм розвитку професійної толерантності майбутніх соціальних працівників</i>	173
Галина Скіпальська. <i>Підготовка фахівця соціальної сфери щодо питань протидії гендерно зумовленому насильству, у тому числі, домашньому насильству</i>	178
Ірина Суровцева. <i>Документознавча компетентність соціального працівника під час кейс-менеджменту</i>	185
Світлана Хлєбїк. <i>Дуальна освіта у формуванні соціальних навичок soft skills майбутніх фахівців соціальної сфери</i>	190

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ВРАЗЛИВИХ ВЕРСТВ НАСЕЛЕННЯ В СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ

Лілія Баранник. <i>Про окремі аспекти соціального захисту осіб похилого віку в сучасній Україні</i>	197
Леся Ковбаса, Катерина Петровська. <i>Соціальна робота з внутрішньо переміщеними особами</i>	201
Валентина Николаєва. <i>Використання арт-терапії у соціальній роботі з ВПО</i>	208
Наталя Рубль, Анастасія Попова. <i>Проблеми і потреби дитини, яка виховується у сім'ї, що перебуває у складних життєвих обставинах через алко/нарко залежність батьків</i>	212
Анастасія Солод, Жанна Петрочко. <i>Здійснення оцінки потреб дітей з інвалідністю в умовах центрів реабілітації</i>	218
Анастасія Тургенєва, Алла Мельничук. <i>Театр пригноблених як простір можливостей для соціальних змін та побудови діалогу</i>	222
Катерина Червона, Віктор Кузьмін, Марія Кузьміна. <i>Соціально-психологічна робота з жінками, які були задіяні у сфері надання секс-послуг</i>	227
Надія Шепель, Анастасія Тургенєва. <i>Соціальна робота з людьми похилого віку в умовах територіальної громади</i>	235

ВИБРАНІ ПИТАННЯ ІЗ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ

Соломія Коваль, Наталія Лопатинська. <i>Фонетико-фонематичні порушення мовлення у дітей молодшого шкільного віку як передумова виникнення дисграфії</i>	243
Вікторія Лазаренко, Ганна Мицик. <i>Цифрові технології в роботі з дітьми з порушеннями мовлення: переваги та обмеження</i>	248
Наталія Лахно, Наталя Анастасова. <i>Сенсорна інтеграція як засіб формування моторики у дітей старшого дошкільного віку з дизартрією</i>	255

Михайло Литв'яков, Микола Ефименко. <i>Корекція емоційної сфери дітей із порушеннями опорно-рухового апарату засобами плавання (індивідуальні ігри з іграшками у воді)</i>	255
Катерина Олійник. <i>Сенсорне виховання дітей с комплексними порушеннями розвитку</i>	267
Олена Побережна. <i>Використання ресурсів почаївської громади для підтримки інклюзивного навчання в опорному закладі Почаївська ЗОШ I-III ступенів</i>	271
Олена Ревуцька, Тетяна Малуєва. <i>Особливості формування стосунків з однолітками у дітей дошкільного віку з функціонально-мовленневими труднощами</i>	276

ПРОЕКТУВАННЯ КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИВАЛЬНИХ ПРОГРАМ

Ганна Алексєєва. <i>Інноваційні технології у створенні та впровадженні корекційно-розвивальних програм</i>	279
Анна Кашкарьова, Ганна Сизко. <i>Розвиток пізнавальних здібностей дітей середнього дошкільного віку із затримкою психічного розвитку засобами «тематичних кейсів»</i>	291
Ірина Омельченко, Вадим Кобильченко. <i>Проектування технології формування соціального інтелекту у дошкільників з інтелектуальними труднощами легкого ступеня прояву</i>	298

ВПЛИВ ВІЙНИ В УКРАЇНІ НА ПРОФЕСІЙНУ ПІДГОТОВКУ Й ПРОФЕСІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ ТА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

Вікторія Біленька. <i>Вплив війни в Україні на професійну підготовку і професійну діяльність фахівців соціальної сфери та інклюзивної освіти</i>	306
Ганна Вусик. <i>Нові виклики до інклюзивної освіти під час російсько-української війни</i>	311

Анна Когут, Жанна Петрочко. <i>Особливості професійної діяльності фахівців, які працюють з внутрішньо переміщеними особами в умовах війни в Україні</i>	316
Аліна Козакова, Катерина Петровська. <i>Соціально-педагогічні умови адаптації дітей раннього віку до закладу дошкільної освіти в умовах війни</i>	321
Наталія Мацейко. <i>Соціальна робота в умовах надзвичайних ситуацій: реалізація підходу резилієнс</i>	329
Оксана Михайловська, Ольга Байдарова. <i>Потреби професійного розвитку волонтерів у часи війни</i>	335
Анастасія Попова, Ганна Лопатіна, Наталя Цибуляк. <i>Порушення академічної свободи в умовах війни: кейс Бердянського державного педагогічного університету</i>	342
Анастасія Попова, Яна Сичікова, Сергій Ковачов. <i>Впровадження дистанційної та змішаної освіти в університетах України: вплив пандемії та війни</i>	347
Любов Співак. <i>Життєві плани щодо професійної діяльності майбутніх фахівців сфери соціальної роботи в умовах воєнного стану</i>	358

Любов Співак

докторка психологічних наук,
професорка кафедри психології
Бердянського державного педагогічного університету

УДК 159.922.8

**ЖИТТЄВІ ПЛАНИ ЩОДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СФЕРИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ В
УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

**LIFE PLANS FOR THE PROFESSIONAL ACTIVITY OF
FUTURE SPECIALISTS IN THE FIELD OF SOCIAL WORK IN
THE CONDITIONS OF MARTIAL LAW**

Статтю присвячено дослідженню життєвих планів щодо професійної діяльності майбутніх фахівців сфери соціальної роботи в умовах воєнного стану. Висвітлено поняття «життєві плани». Розкрито закономірності розвитку самосвідомості особистості пізнього юнацького віку. Описано особливості професійної діяльності майбутніх фахівців сфери соціальної роботи. Подано емпіричні результати про виявлені життєві плани щодо професійної діяльності майже у восьмій частині майбутніх фахівців сфери соціальної роботи з-поміж усіх досліджуваних.

Ключові слова: життєві плани, професійна діяльність, майбутні фахівці сфери соціальної роботи, умови воєнного стану.

The article is devoted to the study of life plans for the professional activity of future professionals in the field of social work in the conditions of martial law. The concept of "life plans" is covered. The patterns of development of the self-consciousness of the late adolescence are revealed. The peculiarities of professional activity of future specialists of the field of social work are described. Empirical results have been presented on the identified life plans for professional activity in almost the eighth part of future professionals in the field of social work among all the respondents.

Key words: life plans, professional activity, future specialists of the field of social work, conditions of martial law.

Соціально-освітні домінанти професійної підготовки фахівців соціальної сфери та інклюзивної освіти

Тривалі умови обмежень у зв'язку з воєнним станом, нестійкими епідемічними ситуаціями тощо, інтенсивні трансформації суспільно-політичної й економічної сфер держави зумовлюють значний вплив на життєдіяльність громадян України та можуть ускладнювати їхнє соціальне функціонування. Збільшення кількості випадків домашнього насильства в цей час, переживання життєвих криз тощо актуалізує необхідність надання кваліфікованої невідкладної реабілітаційної, психологічної та інших видів соціальної допомоги тим категоріям громадян, які їх потребують. Як відзначено в Законі України «Про соціальні послуги» [2], основна роль у наданні такої допомоги належить працівникам сфери соціальної роботи.

Розвиток та усвідомлення здобувачем вищої освіти себе, як фахівця сфери соціальної роботи, що вирізняється сильним прагненням бути представником професійної спільноти працівників сфери соціальної роботи, сформованими професійними знаннями й компетентностями, високим рівнем культури і моральності, толерантністю й гуманізмом та іншими загальнолюдськими цінностями тощо, відбувається на початковому етапі професіоналізації в закладі вищої освіти. Щодо особливостей початкового етапу професіоналізації здобувачів вищої освіти відзначено в Законі України «Про вищу освіту» [1].

Потреба вирішення нагальних державних завдань підвищує значення наукових психологічних досліджень, які стосуються конструювання майбутніми фахівцями сфери соціальної роботи своїх життєвих планів щодо професійної діяльності в умовах обмежень.

Мета статті полягає у висвітленні результатів дослідження життєвих планів щодо професійної діяльності майбутніх фахівців сфери соціальної роботи в умовах воєнного стану.

Життєві плани презентують усвідомлене ставлення особистості до подій, її суб'єктність щодо регуляції особистої життєдіяльності, що засвідчує прийняття нею рішень і осмислення власного вибору [4]. В пізній юності життєві плани часто можуть збігатися з мріями чи конкретизуватися в життєвих цілях, зважаючи на закономірності розвитку самосвідомості особистості цього віку.

Розвиток самосвідомості особистості пізнього юнацького віку вирізняє низка закономірностей:

**V Всеукраїнська науково-практична Інтернет-конференція
(25-26 жовтня 2023 р., м. Запоріжжя)**

- здатність до усвідомлення власного «Я» та усвідомлення себе як суб'єкта певної соціальної групи;
- відповідальність за вибір цінностей і формування особистої системи цінностей;
- здатність до прийняття самостійних рішень щодо суспільної, професійної та інших сфер життєдіяльності;
- здатність до рефлексії, як щодо власної поведінки в соціумі, так і щодо своєї життєвої позиції;
- інтенсифікація ідентифікації, як щодо суспільно значущих рис інших людей, так і щодо суспільних цінностей;
- засвоєння норм і правил суспільства;
- набуття соціальної зрілості [3].

Життєві плани щодо професійної сфери життєдіяльності майбутніх фахівців сфери соціальної роботи виявляються в життєвих цілях, які стосуються надання соціальної допомоги громадянам країни чи сім'ям, що перебувають у скрутних життєвих обставинах. За нашим припущенням, в умовах воєнного стану майбутні фахівці сфери соціальної роботи також можуть перебувати в складних життєвих обставинах, що може впливати на їхні життєві цілі щодо професійної діяльності.

Для перевірки припущення впродовж березня-травня 2023 року нами проводилося емпіричне дослідження. В ньому взяло участь 78 майбутніх фахівців сфери соціальної роботи із закладів вищої освіти міста Київ. Середнє значення віку досліджуваних – 19,8 років.

Досліджуваним пропонувалося написати твір на тему: «Мої життєві плани». Твори досліджуваних аналізувалися за допомогою контент-аналізу. Зокрема в творах зверталася увага на опис тих життєвих планів, які стосувалися майбутньої професійної діяльності досліджуваних.

За результатами аналізу творів виявилось, що лише 16,4 % досліджуваних написали про свої плани працювати за фахом після закінчення навчання в закладі вищої освіти. Вони ідентифікували себе з працівниками сфери соціальної роботи, що надають необхідну допомогу тим людям, яким складно в житті та які потребують допомоги. Досліджувані підкреслили особисту значущість вибраної професійної діяльності та виявили позитивне ставлення до професії працівника сфери соціальної роботи. Одержані результати підтвердили припущення про те, що в умовах воєнного стану життєві цілі

Соціально-освітні домінанти професійної підготовки фахівців соціальної сфери та інклюзивної освіти

щодо професійної діяльності майбутніх фахівців сфери соціальної роботи зазнали змін.

Надалі актуальними є дослідження психологічних чинників трансформації життєвих планів щодо професійної діяльності майбутніх фахівців сфери соціальної роботи в післявоєнних умовах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про вищу освіту»: редакція від 28.05.2023. № 1556-VII. URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 10. 10. 2023)
2. Закон України «Про соціальні послуги»: редакція від 27.04.2022. № 2671-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text> (дата звернення: 10. 10. 2023)
3. Співак Л. М. Психологія розвитку національної самосвідомості особистості в юності : монографія. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня Рута», 2015. С. 85-91.
4. Титаренко Т. М. Життєвий світ особистості : у межах і за межами буденності : монографія. Київ : Либідь, 2003. 376 с.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

Ганна Алексєєва, доцентка кафедри комп'ютерних технологій в управлінні та навчанні й інформатики Бердянського державного педагогічного університету, кандидатка педагогічних наук, доцентка.

Наталя Анастасова, старша викладачка кафедри прикладної психології та логопедії Бердянського державного педагогічного університету.

Ольга Байдарова, доцентка кафедри соціальної реабілітації та соціальної педагогіки Київського національного університету імені Т. Шевченка, кандидатка психологічних наук, доцентка.

Вікторія Біленька, асистентка кафедри соціології та соціальної роботи ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет».

Наталія Білера, старша викладачка кафедри гігієни, епідеміології, дезінфектології та професійних хвороб Харківського національного медичного університету.

Мар'яна Бузюк, здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти Київського університету імені Б. Грінченка.

Ганна Вусик, доцентка кафедри української мови та славістики Бердянського державного педагогічного університету, кандидатка філологічних наук, доцентка.

Ігор Григор'єв, здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти факультету філології та соціальних комунікацій Бердянського державного педагогічного університету.

Вікторія Григор'єва, доцентка кафедри теорії та методики навчання мистецьких дисциплін Бердянського державного педагогічного університету, кандидатка педагогічних наук, доцентка.

Соціально-освітні домінанти професійної підготовки фахівців соціальної сфери та інклюзивної освіти

Наталя Григор'єва, старша викладачка кафедри дошкільної освіти, заступниця декана з навчальної роботи факультету дошкільної, спеціальної та соціальної освіти Бердянського державного педагогічного університету.

Яна Загугіна-Візер, аспірантка кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Київського університету імені Б. Грінченка.

Наталя Захарова, доцентка кафедри соціальної роботи та інклюзивної освіти Бердянського державного педагогічного університету, кандидатка педагогічних наук, доцентка.

Людмила Зеленська, професорка кафедри остеології та інноваційної педагогіки Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди, докторка педагогічних наук, професорка.

Тетяна Зінченко, старша викладачка кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя.

Юлія Зінченко, викладачка-стажистка кафедри психології Мелітопольського державного педагогічного університету імені Б. Хмельницького.

Тетяна Єськова, доцентка кафедри дошкільної освіти Бердянського державного педагогічного університету, кандидатка педагогічних наук, доцентка.

Світлана Калініна, здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти Бердянського державного педагогічного університету.

Віолета Кара, здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти факультету дошкільної, спеціальної та соціальної освіти Бердянського державного педагогічного університету.

Анна Кашкар'єва, здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти факультету дошкільної, спеціальної та соціальної освіти Бердянського державного педагогічного університету.

**V Всеукраїнська науково-практична Інтернет-конференція
(25-26 жовтня 2023 р., м. Запоріжжя)**

Вадим Кобильченко, головний науковий співробітник відділу освіти дітей з порушеннями зору Інституту спеціальної педагогіки і психології імені М. Ярмаченка НАПН України, доктор психологічних наук, професор.

Соломія Коваль, здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти Київського університету імені Б. Грінченка.

Ольга Ковальова, професорка кафедри психології Мелітопольського державного педагогічного університету імені Б. Хмельницького, докторка педагогічних наук, професорка.

Сергій Ковачов, старший науковий співробітник Бердянського державного педагогічного університету.

Леся Ковбаса, здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти факультету дошкільної, спеціальної та соціальної освіти Бердянського державного педагогічного університету.

Анна Когут, здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти Київського університету імені Б. Грінченка.

Аліна Козакова, здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти факультету дошкільної, спеціальної та соціальної освіти Бердянського державного педагогічного університету.

Надія Кругліна, здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти факультету дошкільної, спеціальної та соціальної освіти Бердянського державного педагогічного університету.

Віктор Кузьмін, учений секретар вченої ради Національного університету «Запорізька політехніка», кандидат соціологічних наук, доцент.

Марія Кузьміна, старша викладачка кафедри «Соціальна робота» Національного університету «Запорізька політехніка».

Соціально-освітні домінанти професійної підготовки фахівців соціальної сфери та інклюзивної освіти

Вікторія Лазаренко, здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти факультету дошкільної, спеціальної та соціальної освіти Бердянського державного педагогічного університету.

Наталія Лажно, здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти факультету дошкільної, спеціальної та соціальної освіти Бердянського державного педагогічного університету.

Євгенія Линдіна, деканеса факультету дошкільної, спеціальної та соціальної освіти, доцентка кафедри прикладної психології та логопедії Бердянського державного педагогічного університету, кандидатка педагогічних наук, доцентка.

Михайло Литв'яков, аспірантка кафедри психокорекційної педагогіки та реабілітології Українського державного університету імені М. П. Драгоманова.

Ганна Лопатіна, доцентка кафедри прикладної психології та логопедії Бердянського державного педагогічного університету, кандидатка педагогічних наук, доцентка.

Тетяна Малуєва, директорка комунальної установи «Інклюзивно-ресурсний центр» Бердянської міської ради.

Наталя Малярчук, доцентка кафедри соціології та соціальної роботи ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», кандидатка історичних наук, доцентка.

Ольга Маслянка, здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв Бердянського державного педагогічного університету.

Владислава Мельник, здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти факультету дошкільної, спеціальної та соціальної освіти Бердянського державного педагогічного університету.

**V Всеукраїнська науково-практична Інтернет-конференція
(25-26 жовтня 2023 р., м. Запоріжжя)**

Алла Мельничук, асистентка кафедри соціальної роботи та інклюзивної освіти Бердянського державного педагогічного університету.

Наталія Мацейко, асистентка кафедри соціальної роботи та інклюзивної освіти Бердянського державного педагогічного університету.

Оксана Михайловська, операційна директорка Міжнародної громадської організації «Міжнародний центр розвитку і лідерства».

Ганна Мицик, доцентка кафедри прикладної психології та логопедії Бердянського державного педагогічного університету, кандидатка педагогічних наук, доцентка.

Людмила Мищак, аспірантка кафедри соціальної освіти та соціальної роботи Українського державного університету імені М. П. Драгоманова.

Тетяна Мужіна, старша викладачка кафедри початкової освіти Бердянського державного педагогічного університету.

Валентина Николаєва, доцентка кафедри соціальної роботи Луганського національного університету імені Т. Шевченка, докторка наук з державного управління, доцентка.

Руслан Новгородський, доцент кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи Ніжинського державного університету імені М. Гоголя, кандидат педагогічних наук, доцент.

Ірина Омельченко, провідна наукова співробітниця відділу психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими потребами Інституту спеціальної педагогіки і психології імені М. Ярмаченка НАПН України, докторка педагогічних наук, професорка.

Юлія Онуферко, здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені В. Гнатюка.

Соціально-освітні домінанти професійної підготовки фахівців соціальної сфери та інклюзивної освіти

Ніна Останіна, доцентка кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи Ніжинського державного університету імені М. Гоголя, кандидатка педагогічних наук, доцентка.

Олександр Орлов, здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти факультету дошкільної, спеціальної та соціальної освіти Бердянського державного педагогічного університету.

Поліна Очеретенко, здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв Бердянського державного педагогічного університету.

Катерина Петровська, завідувачка, доцентка кафедри соціальної роботи та інклюзивної освіти Бердянського державного педагогічного університету, кандидатка педагогічних наук, доцентка.

Жанна Петрочко, професорка кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Київського університету імені Б. Грінченка, докторка педагогічних наук, професорка.

Олена Побережна, здобувачка Тернопільського національного педагогічного університету імені В. Гнатюка, асистентка учителя Опорного закладу Почаївська ЗОШ I-III ступенів Почаївської міської ради.

Алла Подаваленко, в. о. завідувача, професорка кафедри гігієни, епідеміології, дезінфектології та професійних хвороб Харківського національного медичного університету, докторка медичних наук, професорка.

Анастасія Попова, доцентка кафедри соціальної роботи та інклюзивної освіти, заступниця декана з наукової та міжнародної діяльності факультету дошкільної, спеціальної та соціальної освіти, голова Ради молодих вчених Бердянського державного педагогічного університету, кандидатка педагогічних наук, доцентка.

**V Всеукраїнська науково-практична Інтернет-конференція
(25-26 жовтня 2023 р., м. Запоріжжя)**

Олена Ревуцька, завідувачка, доцентка кафедри прикладної психології та логопедії Бердянського державного педагогічного університету, кандидатка педагогічних наук, доцентка.

Роман Романов, здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти факультету дошкільної, спеціальної та соціальної освіти Бердянського державного педагогічного університету.

Світлана Романенко, доцентка кафедри соціальної роботи Одеського національного університету імені І. І. Мечникова, кандидатка соціологічних наук, доцентка.

Людмила Романовська, професорка кафедри соціальної роботи і соціальної педагогіки Хмельницького національного університету, докторка педагогічних наук, професорка.

Наталія Рубль, здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти факультету дошкільної, спеціальної та соціальної освіти Бердянського державного педагогічного університету, спеціалістка Служби у справах дітей Курахівської міської ради.

Інна Самойленко, асистентка кафедри прикладної психології та логопедії Бердянського державного педагогічного університету.

Анастасія Сердюченко, здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти факультету дошкільної, спеціальної та соціальної освіти Бердянського державного педагогічного університету.

Ганна Сизко, доцентка кафедри прикладної психології та логопедії Бердянського державного педагогічного університету, кандидатка педагогічних наук, доцентка.

Яна Сичікова, проректорка з наукової роботи Бердянського державного педагогічного університету, докторка технічних наук, професорка.

Соціально-освітні домінанти професійної підготовки фахівців соціальної сфери та інклюзивної освіти

Галина Скіпальська, аспірантка кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Київського університету імені Б. Грінченка, виконавча директорка МБФ «Українська фундація громадського здоров'я».

Анастасія Сокод, здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти Київського університету імені Б. Грінченка.

Любов Співак, професорка кафедри психології Бердянського державного педагогічного університету, докторка психологічних наук, професорка.

Олена Старинська, доцентка кафедри прикладної психології та логопедії Бердянського державного педагогічного університету, кандидатка психологічних наук, доцентка.

Дар'я Супрун, професорка кафедри соціальної роботи та реабілітації Університету біоресурсів і природокористування України, докторка педагогічних наук, професорка.

Ірина Суворцева, доцентка кафедри соціології та соціальної роботи ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», кандидатка історичних наук, доцентка.

Анастасія Тургенєва, доцентка кафедри соціальної роботи та інклюзивної освіти Бердянського державного педагогічного університету, кандидатка педагогічних наук, доцентка.

Світлана Хлєбїк, доцентка кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи Ніжинського державного університету імені М. Гоголя, кандидатка педагогічних наук, доцентка.

Наталія Цибуляк, доцентка кафедри прикладної психології та логопедії Бердянського державного педагогічного університету, кандидатка психологічних наук, доцентка.

Катерина Червона, здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти Національного університету «Запорізька політехніка».

Наукове видання

**СОЦІАЛЬНО-ОСВІТНІ ДОМІНАНТИ ПРОФЕСІЙНОЇ
ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ ТА
ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ**

Збірник наукових праць

Загальний редактор: к. пед. н., доцент Катерина Петровська

Науковий редактор: к. пед. н., доцент Анастасія Попова

Комп'ютерна верстка та дизайн обкладинки: ст. лаборант
Анастасія Нагорна